

**LLEI 2/2011, DE 22 DE MARÇ, PER LA QUAL ES REGULA
LA PARTICIPACIÓ INSTITUCIONAL DE LES ORGANITZACIONS
EMPRESARIALS I SINDICALS MÉS REPRESENTATIVES
DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS¹**

(BOIB núm. 47, de 31 de març de 2011)

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Una societat és moderna i avançada quan és capaç d'integrar les tensions estructurals del món del treball i institucionalitzar el diàleg social com a via per arribar al consens. La nostra societat ha fet passes importants en aquesta direcció, que evidencien la maduresa, la voluntat i la capacitat d'assolir aquest repte.

Per mitjà del diàleg entre el Govern de les Illes Balears i les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, s'ha forjat una cultura de pacte i s'ha considerat que ha arribat l'hora d'assegurar un marc normatiu per a la participació institucional, una participació ben fonamentada en principis internacionals, constitucionals i autonòmics.

El Conveni de l'Organització Internacional del Treball núm. 150 (1978) i la Comunicació de 12 d'agost de 2004 sobre el Diàleg Social Europeu destaquen la importància que té el diàleg social, atesa la contribució a la millora de la governabilitat econòmica i social, atès que tant les organitzacions empresarials com les sindicals coneixen de primera mà la realitat social i econòmica i tenen uns coneixements i una experiència que resulten imprescindibles en la presa de decisions polítiques.

Per això, la Constitució Espanyola, a l'article 7, dóna transcendència política a les organitzacions esmentades i disposa que contribueixen a la defensa i a la promoció dels interessos econòmics i socials que els són propis. L'article 9.2 de la Constitució determina que correspon als poders públics promoure les condicions per fer efectives la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups a què pertanyen i que els dits poders públics han de facilitar la participació de la ciutadania en la vida política, econòmica, cultural i social. I, finalment, l'article 129.1 es refereix a la participació esmentada en clau institucional, en reconèixer que la participació pot ser desenvolupada pels interessats en l'àmbit dels organismes públics.

La participació institucional configurada, per tant, com a contingut addicional a la llibertat sindical s'ha de regular mitjançant un sistema objectiu i delimitat per tal d'evitar una atomització que n'impedeixi el desenvolupament. La interlocució dels agents socials en el marc de la participació institucional va més enllà de la defensa dels interessos de la

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 9/2011, de 23 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2012 ([BOIB núm. 195 Ext., de 30 de desembre de 2011](#)) i per la Llei 18/2016, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2017 ([BOIB núm. 164, de 31 de desembre de 2016](#)).

classe treballadora i empresarial. Es tracta de tenir en compte els agents socials per adoptar mesures que afectaran la ciutadania integrant de la comunitat autònoma de les Illes Balears. El Tribunal Constitucional ha interpretat en aquest sentit el contingut de la participació institucional, ratificant el criteri establert als articles 6.3.a) i 7.1 de la Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical, i a la disposició addicional sisena del text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1995, de 24 de març, que estableixen, respectivament, que tenen representació institucional davant les administracions públiques les organitzacions sindicals i empresarials que tinguin la consideració de més representatives.

En el mateix sentit, l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, nascut de la reforma duta a terme mitjançant la Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, en virtut de l'article 27.2, proclama el valor de la concertació social i del paper institucional que en tal resultat tenen els interlocutors socials més representatius, per la qual cosa es reconeixen als que compleixen les condicions previstes a l'ordenament jurídic les facultats i prerrogatives institucionals que tenen assignades i la seva ineludible participació en la vida administrativa pública, perquè amb això contribueixen a la satisfacció dels interessos generals per mitjà de l'exercici de la seva funció.

La coherència estructural del sistema de participació institucional passa per definir qui són els interlocutors més representatius i en aquest sentit no es pot acudir a un criteri que no sigui l'establert i delimitat legalment als articles 6.2 i 7.1 de la Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical, per a les organitzacions sindicals, i a la disposició addicional sisena del text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors, per a les organitzacions empresarials, definició i delimitació que s'han ratificat i consolidat tant per la jurisprudència constitucional com per la doctrina.

Aquesta llei, en consonància amb allò que s'estableix en els paràgrafs anteriors, regula en el títol I la participació institucional dels interlocutors socials més representatius en tots els organismes i les entitats públiques socioeconòmics integrats en el sistema institucional autònom, sense perjudici d'allò que estableix la llei per a determinats organismes i entitats públiques regulats per la seva pròpia normativa.

II

La importància de la funció que s'atorga als interlocutors socials més representatius genera, igualment, la necessitat de regular els criteris amb què s'han de compensar els costos que els suposi la participació institucional, i habilita el desplegament del títol II dedicat al foment i a l'avaluació de la participació institucional.

No obstant això, la compensació econòmica a què s'al·ludeix en el paràgraf anterior no impedeix que, amb l'objectiu de dotar de més transparència el conjunt de subvencions i ajuts que reben les organitzacions sindicals i empresarials, s'integrin en aquesta llei els ajuts que el Govern de les Illes Balears concedeix per fomentar el fet sindical a organitzacions sindicals en consideració a la seva representativitat, com també per al manteniment de les estructures organitzatives de les organitzacions empresarials més representatives.

El foment de l'activitat sindical i empresarial és un objectiu comú de les diferents administracions públiques respectant el que estableix la jurisprudència constitucional, que reconeix un paper fonamental i primordial a les organitzacions sindicals i empresarials per a la promoció i la defensa dels interessos econòmics i socials que els són propis, i correspon a les administracions públiques competents ajudar-les econòmicament, sempre que no suposi una ingerència en el seu camp d'actuació i el repartiment es fonamenti en un criteri objectiu i raonable que permeti complir amb l'eficàcia màxima l'objectiu que pretén l'ajut.

TÍTOL I

DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte

1. L'objecte de la llei és la regulació del marc de la participació institucional de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives en totes les entitats públiques i els organismes públics integrats en el sistema institucional autonòmic de les Illes Balears, que tinguin atribuïdes competències en matèria laboral, social o econòmica que afectin els interessos econòmics i socials de la població laboral, de les empreses i de la ciutadania en general.

2. Als efectes de la llei, s'entén per participació institucional l'exercici de tasques i activitats de defensa i promoció, per part de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, dels interessos generals que corresponguin a totes les persones treballadores i a les empreses, en el si de l'administració autonòmica i els seus organismes i entitats públiques.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. El dret de participació institucional que regula aquesta llei s'ha d'exercir en els àmbits d'intervenció següents:

- a) En l'àmbit de l'administració autonòmica, les entitats públiques i els organismes autònoms de les Illes Balears que tinguin atribuïdes competències en matèria de treball, ocupació, formació professional, seguretat i salut laboral, igualtat, política d'immigració vinculada al mercat de treball i, en general, qualsevol altra matèria de rellevància laboral o social, sens perjudici d'allò que disposa el punt 2 d'aquest article.
- b) En l'àmbit de l'administració autonòmica, les entitats públiques i els organismes autònoms de les Illes Balears que tinguin atribuïdes competències en matèria de desenvolupament regional, comerç, política industrial, hoteleria i turisme, seguiment de la política comunitària en tot allò que faci referència a l'aplicació dels fons estructurals comunitaris, política sanitària, política de desenvolupament territorial i de medi ambient, serveis socials, política d'immigració, educació, ensenyament superior, habitatge, infraestructures i mobilitat, protecció social i, en general, qualsevol altra matèria que, per la seva rellevància socioeconòmica, es

consideri convenient adequar als mecanismes de participació institucional que regula aquesta llei, sens perjudici d'allò que disposa el punt 2 d'aquest article.

- c) En tots els organismes i les entitats públiques integrats en el sistema institucional autonòmic que tinguin atribuïdes i/o exerceixin competències o funcions en alguna de les matèries indicades en els apartats a) i/o b) anteriors.

2. No és d'aplicació aquesta llei i s'ha de regular per la normativa específica la participació:

- a) En els òrgans sectorials de participació o negociació col·lectiva en l'àmbit de l'ocupació pública.
- b) En els processos de negociació de convenis col·lectius laborals.
- c) En el Consell Econòmic i Social de les Illes Balears.
- d) En el Consell Social de la Universitat de les Illes Balears.

Article 3. Criteris de representativitat i participació

1. Són organitzacions sindicals i empresarials més representatives a les Illes Balears als efectes d'aquesta llei les que tinguin la dita condició d'acord amb la legislació laboral que contenen els articles 6.2 i 7.1 i la disposició addicional primera de la Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de llibertat sindical, i la disposició addicional sisena del text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors. En tot cas, són aplicables els criteris establerts per la legislació estatal vigent que desplegui l'article 28 de la Constitució Espanyola, que regula la llibertat sindical. Quant a les associacions empresarials, és d'aplicació la normativa laboral aprovada per l'Administració de l'Estat.

2. Les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, definides a l'apartat anterior, han de participar en totes les entitats públiques i els organismes de l'administració autonòmica, que hi hagi o es creïn, amb competències en les matèries indicades en l'article 2.

En els casos en què la participació en un òrgan o una entitat pública requereixi cobrir llocs de representació de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, la distribució dels llocs ha de respondre als criteris següents:

- Igualtat numèrica de membres de la representació sindical i de la representació empresarial.
- Repartiment proporcional de cada representació en funció del percentatge de representativitat atribuït a cada organització empresarial o sindical.

3. El nomenament de les persones representants de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives s'ha de fer de conformitat amb les designacions que formulin les organitzacions esmentades, per mitjà dels seus òrgans de direcció, i ha de respectar el que disposa la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona, en allò que es refereix a la participació equilibrada entre homes i dones.

4. Les persones que representen les organitzacions empresarials i sindicals més representatives en el si dels diversos òrgans de participació institucional i en els processos de concertació social, expressen el parer de l'organització empresarial o sindical a la qual representen i tenen la consideració d'interlocutors vàlids.

Article 4. Contingut de la participació institucional

La participació institucional es du a terme mitjançant:

- a) La presència de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives en tots els consells o òrgans similars de participació, consulta o assessorament d'entitats públiques, com també en tots els òrgans i les institucions de participació de diàleg social general i permanent o en qualssevol meses o fòrums específics de negociació o concertació socioeconòmica.²
- b) El seguiment dels acords i pactes entre organitzacions empresarials i sindicals i el Govern de les Illes Balears.

Article 5. Forma d'exercici de la participació institucional i drets i deures dels subjectes participants

1. La representació de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives en les entitats públiques i els organismes autònoms de les Illes Balears ha de dur a terme les seves tasques de participació institucional d'acord amb els principis de bona fe negociadora i confiança legítima.

2. Els subjectes participants tenen atribuïts, en l'exercici de la seva tasca institucional, sens perjudici de les facultats i competències dels òrgans consultius, i en l'àmbit regulat a l'article 2 anterior, els drets següents:

- a) Conèixer, amb caràcter previ, els avantprojectes de llei o els projectes de normes reglamentàries de desplegament de normes legals.
- b) Rebre informació, amb caràcter previ, de les mesures i els plans de caràcter sectorial i intersectorial que s'elaborin.
- c) Proposar i participar en l'elaboració de criteris, directrius i línies generals d'actuació.
- d) Proposar al Govern de les Illes Balears, per mitjà de la conselleria competent per raó de la matèria abordada, propostes d'elaboració de normes legals i reglamentàries, com també propostes de realització d'actuacions adreçades a facilitar el desenvolupament efectiu de les tasques pròpies de l'òrgan que es relaciona directament amb la proposta.
- e) Rebre les compensacions econòmiques que estableix aquesta llei.³

3. En l'exercici de la tasca institucional, els subjectes participants tenen els deures següents:

- a) Assistir a les reunions dels òrgans de participació institucional en què l'organització sindical o empresarial a la qual pertanyin en tingui reconeguda legalment la presència.
- b) Custodiar els documents a què tinguin accés per raó de l'exercici del dret de participació institucional.
- c) Guardar la confidencialitat deguda sobre les deliberacions produïdes en els òrgans de participació i no usar la informació obtinguda en les reunions d'aquests òrgans

² Lletra modificada per la Llei 9/2011, de 23 de desembre, esmentada en la nota 1.

³ Aquesta lletra, derogada per la Llei 9/2011, de 23 de desembre, es dota de contingut per la Llei 18/2016, de 29 de desembre, ambdues esmentades en la nota 1.

que s'hagi declarat reservada, per finalitats distintes de les que s'hagin sotmès a consideració.

TÍTOL II

FOMENT I AVALUACIÓ DE LA PARTICIPACIÓ INSTITUCIONAL⁴

Article 6. Foment de la participació

Ateses la importància i la transcendència de la participació institucional de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, es reconeix el dret que tenen de percebre una subvenció econòmica en concepte de compensació per les despeses derivades de la dita participació.

Article 7. Finançament de la compensació econòmica

1. A la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma s'ha de consignar una partida pressupostària en la secció pressupostària de la conselleria competent en matèria de treball destinada a les organitzacions empresarials i sindicals més representatives, tal com es defineixen en l'article 3.1 anterior, per compensar econòmicament l'exercici de les funcions i cometes que deriven de la participació institucional que desenvolupen.

2. La concessió d'aquestes subvencions s'ha d'executar d'acord amb el que estableix la normativa subvencional.

Article 8. Justificació i control de les compensacions econòmiques i obligacions de col·laboració

Les organitzacions beneficiàries de les compensacions econòmiques que regula aquesta llei s'han de sotmetre a les actuacions de control de l'activitat econòmica i financera que correspongui als òrgans de control competents de la comunitat autònoma de les Illes Balears i de la Sindicatura de Comptes de les Illes Balears, per a la qual cosa han de prestar la col·laboració necessària i aportar tota la informació que se'ls requereixi en l'exercici de les actuacions esmentades.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Mesa Social Tripartida de les Illes Balears

S'habilita el Govern de les Illes Balears per crear la Mesa Social Tripartida de les Illes Balears com a òrgan de participació institucional en matèria de relacions laborals.

⁴ Aquest títol (articles 6 a 8), derogat per la Llei 9/2011, de 23 de desembre, es dota de contingut per la Llei 18/2016, de 29 de desembre, ambdues esmentades en la nota 1.

Disposició addicional segona. Participació institucional de les organitzacions o institucions representatives d'interessos sectorials⁵

La participació institucional que recull aquesta llei s'ha de dur a terme sense menyscar la representació que correspongui a altres organitzacions o institucions representatives d'interessos sectorials presents en els òrgans d'assessorament i participació de l'Administració autonòmica o de participació i assessorament de les seves entitats i organismes públics de caràcter sectorial.

Disposició addicional tercera. Foment del fet sindical⁶

A la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma s'ha de consignar una partida pressupostària en la secció pressupostària de la conselleria competent en matèria de treball destinada al foment del fet sindical.

La tramitació d'aquestes subvencions s'ha de regir per les mateixes normes aplicables a les subvencions de concessió directa, sempre que els beneficiaris siguin organitzacions sindicals i sindicats de la comunitat autònoma de les Illes Balears que acreditin una representació superior a l'1% del total de representants obtinguts en les eleccions a òrgans de representació unitària de treballadores i treballadors en les empreses i en els corresponents òrgans de representació de les administracions públiques en dues illes com a mínim.

En tot cas, la concessió d'aquestes subvencions s'ha de fer atenent criteris proporcionals de representativitat.

Disposició addicional quarta. Manteniment d'estructures organitzatives de les associacions empresarials més representatives⁷

A la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma s'ha de consignar una partida pressupostària en la secció pressupostària de la conselleria competent en matèria de treball destinada al manteniment de les estructures organitzatives de les associacions empresarials més representatives de les Illes Balears.

La tramitació d'aquestes subvencions s'ha de regir per les mateixes normes aplicables a les subvencions de concessió directa, i s'han de concedir atenent criteris proporcionals de la representativitat exercida en la Mesa Social Tripartida de les Illes Balears.

Disposició addicional cinquena. Distribució de la compensació per despeses derivades de la participació institucional⁸

La distribució de la compensació per a les despeses derivades de la participació institucional ha de constar de dues meitats iguals que s'han de destinar, respectivament, a la representació empresarial i a la representació sindical. Les quanties resultants s'han de repartir en proporció al nombre de components que s'assignin a cada una de les

⁵ Disposició modificada per la Llei 9/2011, de 23 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁶ Disposició, modificada per la Llei 18/2016, de 29 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁷ Aquesta disposició, derogada per la Llei 9/2011, de 23 de desembre, s'afegeix per la Llei 18/2016, de 29 de desembre, ambdues esmentades en la nota 1.

⁸ Ídem nota anterior.

organitzacions sindicals i empresarials més representatives en la Mesa Social Tripartida de les Illes Balears.

Disposició addicional sisena. Indemnitzacions per assistència⁹

L'assistència dels representants de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives a les sessions dels diversos òrgans de participació no dóna dret al pagament de dietes, però sí a una compensació econòmica per les despeses de desplaçament que es produeixin per assistir-hi, sempre que el desplaçament sigui a una illa diferent de la del domicili del representant.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera. Adaptació de la participació institucional vigent

La participació institucional de les organitzacions empresarials i sindicals més representatives en les diferents entitats públiques i organismes autònoms, s'ha d'adaptar a allò que disposa aquesta llei en un termini màxim de sis mesos.

Disposició transitòria segona. Vigència de normes

Mentre no es produeixi l'adaptació prevista a la disposició transitòria anterior, continuaran en vigor totes les normes que regulen la participació institucional en les entitats públiques i els organismes autònoms de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Disposició transitòria tercera. Audiència en el procés de modificació normativa

Les organitzacions sindicals i empresarials més representatives a què es refereix aquesta llei han de ser oïdes en el procediment de modificació de la normativa reguladora dels òrgans de participació institucional que hi hagi en el moment de la seva entrada en vigor.

Disposició transitòria quarta¹⁰

Derogada

DISPOSICIÓN DEROGATÒRIA ÚNICA

Es deroguen totes les normes que tinguin rang igual o inferior a aquesta llei i que s'oposin a allò que s'hi disposa i, en especial, el Decret 59/1997, de 25 d'abril, de creació de la Mesa de Diàleg Social, i les normes que el despleguen o modifiquen.

⁹ Disposició afegida per la Llei 18/2016, de 29 de desembre, esmentada en la nota 1.

¹⁰ Disposició derogada per la Llei 9/2011, de 23 de desembre, esmentada en la nota 1.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera. Autorització de desplegament normatiu

S'autoritza el Govern de les Illes Balears a adoptar les disposicions que siguin necessàries per desplegar el contingut d'aquesta llei.

Disposició final segona. Vigència

Aquesta llei entra en vigor l'endemà de publicar-se en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, sens perjudici d'allò que preveuen les disposicions transitòries.